

UTKAST TIL DOKUMENT

Forslag fra programrådet for doktorgradsprogrammet

Modell for forskningsledelse ved Kunsthøgskolen

Dato: 20. august 2020

1. Bakgrunn

Rektor Måns Wrange har bedt programrådet bidra i utarbeidelse av et forslag til modell for forskningsledelse ved Kunsthøgskolen. Rektor har blant annet vist til følgende som grunnlag programrådets arbeide:

- prosesser gjennomført våren 2019 (arbeidsgruppe om faglige organ, oppsummering av erfaringer med forskningsledelse), se vedlegg 1
- en beskrivelse av dagens situasjon for forskningsledelse ved Kunsthøgskolen, se vedlegg 2
- en undersøkelse av faglige organ, faglig ledelse og forskningsorganisering (evt forskningssentre oa) ved andre universiteter og høyskoler innen fagområdet kunst, se vedlegg 3.

Proessen om faglige organ våren 2019 viste at det er ulike syn på å etablere faglige organ og at det spesielt er behov for å se nøyer på å begrense saksområder, mandat og arbeidsomfang og avklare organisering, sammensetning og antall utvalg.

Oppsummeringen av erfaringer med forskningsledelse våren 2019 viste at det er et tydelig ønske om å styrke rektoratet med en prorektor for forskning, men at det er behov for å avklare en slik rolles ansvarsområde og arbeidsomfang.

Rektors vurdering er at faglige beslutninger som i dag fattes på avdelingsnivå fortsatt skal fattes på avdelingsnivå men at faglige beslutninger på institusjonsnivå som i dag tas av rektor bør bli mer demokratisk forankrede, bedre faglig funderte og dermed få bedre kvalitet.

- Hensikten med å etablere en forskningsledelsesfunksjon er å sikre at rektor har støtte i kvalitetsansvaret på institusjonsnivå på både utdannings- og forskningssiden av prorektorer.
- Hensikten med faglige organ med ansvar for forskning og doktorgradsprogram på institusjonsnivå er at faglige beslutninger på institusjonsnivå baseres på økt og bredere faglig og demokratisk involvering og innflytelse.

Rektor har i første omgang bedt programrådet bidra i utarbeidelse av modell for forskningsledelse ved Kunsthøgskolen, basert på tre modeller presentert av rektor som utgangspunkt for videre diskusjon og utvikling. Basert på vedtak om prorektor for forskning vil rektor etterfølgende gjennomføre en tilsvarende prosess med fokus på økt faglig og demokratisk involvering i beslutninger på institusjonsnivå med fokus på forskning og doktorgradsprogram.

2. Programrådets arbeid

Programrådet har våren 2020 gjennomført 4 møter med modeller for forskningsledelse som tema:

- 24. januar
- 13. februar
- 6. mai
- 19. mai

Programrådet har drøftet:

- a. hovedområder som skal ivaretas
- b. kriterier, dvs. hensyn som må balanseres
- c. 3 modeller for forskningsledelse
- d. ressursbehov
- e. kompetanseprofil for prorektor for forskning
- f. midlertidig løsning (vikar: prorektor for forskning)

Dette beskrives nærmere nedenfor.

På bakgrunn av disse drøftinger har programrådet gjort en vurdering av modellene. Vurderingen munner ut i et forslag til forskningsledelse ved Kunsthøgskolen.

a. hovedområder

Programrådet har identifisert følgende hovedområder som skal ivaretas:

Forskningsledelse:

Dette omfatter den helhetlige utviklingen, oppfølgingen og kvalitetssikringen av Kunsthøgskolens kunstneriske utviklingsarbeid og forskning. Det omfatter forslag til forskningsstrategi og oppfølging av forskningskvalitet, forskningsintegritet og –etikk. Det innebærer overordnet utvikling av forskningsmiljø og –kultur ved Kunsthøgskolen. Disse oppgavene må åpenbart ivaretas på institusjonsnivå, fordi ansvaret for helheten i Kunsthøgskolens forskning ligger på nivå 1. Men forskningsledelsen på nivå 1 kan i ulik grad ivaretas i tett samarbeid med avdelingens lokale faglige forskningsledelse.

Lokal faglig forskningsledelse:

Kunsthøgskolen har en bred fagportefølje innen fagområdet kunst, og det fremgår av Kunsthøgskolens strategi at «vi skal gjøre Kunsthøgskolens mange, spisse forskningsfelt og forskningsmiljøer tydelige og synlige». Dekanen har overordnet ansvar for lokal faglig forskningsledelse. I tillegg er det viktig å tydeliggjøre hvordan det operative ansvaret for utviklingen av forskningsmiljø og -kultur lokalt ved avdelingen er ivaretatt.

Dekan har det overordnede faglige ansvaret ved avdelingen for strategi og kvalitet i utdanning og forskning. På samme måte som dekan på utdanningssiden har delegert det operative faglige ansvaret til programansvarlige og/eller programråd, vil en lokal faglig forskningsansvarlig kunne ha de delegerte operative faglige ansvaret på forskningssiden.

Lokal faglig forskningsledelse kan:

- ha ansvar for fagspesifikk forskningskvalitet (i samråd med dekan)
- være fagspesifikk representant i Kunsthøgskolens forskningsutvalg, programråd for doktorgradsprogram o.likn.
- bidra i utviklingen av forskningsmiljø og -kultur lokalt
- fagspesifikke seminarer
- fungere som fagfelle-støtte ved eksterne søknader
- delta som representant på konferanser om forskning innen fagfeltet
- delta ved tilsetting av søkere stipendiatstillinger

En tydelig lokal faglig forskningsledelse på nivå 2 kan bidra til å sikre at ulike faglige perspektiv innen hele Kunsthøgskolens fagportefølje ivaretas. Det kan finnes ulike modeller for lokal faglig forskningsledelse, felles for disse er at et lokalt faglig forskningsansvar innebærer både delegering av faglig ansvar og av ressurser til nivå 2. Dette sikrer at avdelingene både har kapasitet og ressurser til å ivareta det lokale faglige forskningsansvaret.

Programansvar - doktorgradsprogrammet:

Dette omfatter den helhetlige utviklingen, oppfølgingen og kvalitetssikringen av Kunsthøgskolens doktorgradsprogram. Her vektlegges spesielt utvikling av rammeverk for programmet, forberedelse og

gjennomføring av veiledersamlinger, gjennomføring av oppstartsmøte for nye stipendiater og av stipendiatforum, utvikling av felles opplæringsdel (gjennom deltakelse i nasjonal forskerskolestyre), kvalitetsutvikling av programmet (i samråd med programråd).

Disse oppgavene kan ivaretas på institusjonsnivå, slik som det legges opptil i modell 1 og 3, men oppgavene kan også gjennomføres i samarbeid med avdelingens lokale faglige forskningsledelse, slik som det legges opp til i modell 2.

Stipendiatoppfølging:

Dette omfatter vurdering av behov for nye stipendiatstillinger, utlysning av stilling og innstilling av kandidat, forslag til oppnevning av veileder, oppfølging av stipendiatens doktorgradsarbeid, gjennomføring av midtveisevaluering, forberedelse av sluttbedømming, forslag til oppnevning av bedømmelseskomite. Det er også viktig at stipendiaten inngår som del av et fagmiljø ved avdelingen og dermed koples til et forskningsmiljø og til lokal forskningskultur.

Størsteparten av disse oppgavene må ivaretas på nivå 2, dvs. ved avdelingen hvor stipendiaten er ansatt.

Hovedveileder og dekan har ansvaret for at stipendiaten får veiledning i det kunstneriske doktorgradsarbeidet fram til sluttbedømmelse.

b. kriterier for vurdering

Programrådet har diskutert hvilke kriterier som er relevante når man skal vurdere ulike modeller for forskningsledelse. Programrådet mener at det spesielt er 4 kriterier som er relevante.

- ivareta helheten i Kunsthøgskolens KUF-arbeid og doktorgradsprogram
- styrke den faglige oppfølgingen av det spesialiserte KUF-arbeid/doktorgradsarbeid ved avdelingene
- redusere sårbarhet i Kunsthøgskolens forskningsledelse
- unngå fragmentering av Kunsthøgskolens forskningsledelse på institusjonsnivå

Det er spesielt balansen mellom disse 4 kriterier som må balanseres på en hensiktsmessig måte.

c. 3 modeller for forskningsledelse

Programrådet har bidratt til å vurdere og videreutvikle tre modeller som alle baserer seg på en videreføring av dagens 100% lønnsressurser på rektoratnivå. Forskjellen mellom modellene er hvordan lønnsressursene og oppgavene fordeles mellom ulike roller:

- Modell 1 (prorektor)
- Modell 2 (prorektor + lokal forskningsledelse)
- Modell 3 (prorektor + programansvarlig)

Programrådet har skissert dette nærmere i et skjema, se tabellen i pkt 6 nedenfor.

d. ressursbehov

Programrådet viser til at rektor har gjort en vurdering av ressursbehov knyttet til de ulike oppgavene. Vurderingen er gjort ut i fra rektors erfaring med å utføre oppgavene fra høsten 2019 og viser et samlet arbeidsomfang på ca 70%. Oversikten nedenfor viser hvordan dette fordeles i de tre modellene sortert på ansvarsområdene for modellene.

Ansvarsområder – ressursestimat i % årsverk	Dagens modell	Modell 1	Modell 2		Modell 3	
		Nivå 1 prorektor	Nivå 1 pro- rektor	Nivå 2	Nivå 1 pro- rektor	Nivå 1 program- ansvarlig

				lokal faglig forsk. ledelse		
Kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning - forskningsledelse	33 %	33%	20%	13%	33%	
Doktorgradsprogram - programansvar og stipendiatoppfølging	38%	38%	27%	11%		38%
Total (prosent av årsverk)	71%	71%	47%	24%	33%	38%

Tabellen viser denne fordelingen av arbeidsoppgavene i de ulike modellene:

- **Modell 1:** Prorektor for forskning har ansvar for alle oppgavene som utgjør ca 70% av et årsverk.
- **Modell 2:** Prorektor for forskning har ansvar for forskningsledelse på institusjonsnivå og for størstedelen av doktorgradsprogrammet (det faglige programansvaret) i underkant av 50% av et årsverk.
Avdelingene har ansvar for oppfølgingen av stipendiatene sine og bidrar også med ulike faglige perspektiv på forskningsledelsen og på programansvaret. De oppgavene som i dag ivaretas av rektoratet, men som i modell 2 tenkes delegert til avdelingen utgjør samlet i underkant av 25% av et årsverk.
- **Modell 3:** Prorektor for forskning har ansvar for forskningsledelse på institusjonsnivå som utgjør ca en tredjedel av et årsverk. En faglig programansvarlig på institusjonsnivå har ansvar for alle aspekt av doktorgradsprogrammet som utgjør i underkant av 40% av et årsverk.

En hensiktsmessig ansvars- og ressursfordeling må ivareta en balanse mellom:

- forskningsledelse på nivå 1, slik at ansvaret for å bygge forskningskultur, -miljø og -kvalitet kan ivaretas,
- lokal forskningsledelse på nivå 2, slik at det lokale ansvaret for å bygge fagspesifikk forskningskultur og -miljø kan ivaretas,
- hovedveiledere for stipendiater, slik at de kan gjennomføre midtveisevalueringer, delta på Artistic Research Forum og andre felles aktiviteter i forskerskolen og ved Kunsthøgskolen, slik at stipendiatene opplever økt kvalitet i den faglige oppfølgingen.

Med utgangspunkt i 100% ressurser på rektoratlønnsnivå, avsatte ressurser på rektoratets budsjett til kollegiale organ og omdisponering av rektoratets budsjett for doktorgradsprogrammet kan en ressursfordeling etter modell 2 f.eks. gi rom for:

- Prorektor for forskning, 60% årsverk
- Lokal forskningsledelse, 60% årsverk (etter nærmere vurdering av fordelingen mellom avdelingene)
- Hovedveilederressurs økes fra 60 til 75 timer pr år pr stipendiat, 3 års ressurser/stipendiat.

Dekan kan anvende ressurser avsatt til lokal forskningsledelse som en del eller et tillegg til fagansattes stilling, ev. som del av ny utlysning. Dekaner kan også evt. samarbeide slik at to eller flere avdelinger deler en ressurs som ivaretar lokal forskningsledelse. Det bør være opp til avdelingen å velge mellom de beskrevne modeller ut ifra lokale behov.

Det gjøres oppmerksom på at ressursfordelingen er basert på dagens ressursituasjon.

e. kompetanseprofil for prorektor for forskning

En prorektor for forskning skal kunne løfte ansvarsområdene som er skissert i ansvarsoversikten. Normalt vil kompetansekravet til en slik stilling være professorkompetanse (evt. førstekompetanse) basert på kunstnerisk kompetanse. Normalt vil det forutsettes at søkere kan dokumentere å inneha denne kompetansen fra tidligere sakkyndig vurdering, slik at det ikke skal oppnevnes sakkyndig komite før innstillingsutvalget gjennomfører sitt arbeid.

Det foreslås følgende kompetansekrav ifm utlysning av stilling som prorektor for forskning (MÅ HA):

- En etablert fagperson med solid, dokumentert kompetanse på minst førstestillingsnivå innen fagområdet kunst, på grunnlag av kunstneriske kvalifikasjoner og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid.
- Erfaring med kunstnerisk doktorgradsprogram eller tilsvarende, f.eks. fra veiledning av stipendiater og/eller bedømmelsesarbeid
- Gode nasjonale og internasjonale faglige nettverk
- Skal kunne bygge relasjoner og representere Kunsthøgskolen i eksterne faglige sammenhenger
- Gode kunnskaper – muntlig og skriftlig – enten på norsk, svensk eller dansk, samt gode engelskferdigheter
- God evne til å kommunisere, og erfaring med å dele og formidle kunstnerisk praksis, refleksjoner og arbeid
- God evne til relasjonsbygging

Følgende kompetanser kan være en fordel (BØR HA):

- Interesse for å bygge og utvikle kunstneriske forskningsmiljø
- Erfaring med tverrfaglig samarbeid
- Erfaring med å søke forskningsmidler
- Erfaring med/evne til planlegging og prosjektstyring

3. Programrådets vurdering

Programrådet har vurdert modellene opp mot ulike kriterier må balanseres:

- ivareta helheten i Kunsthøgskolens KUF-arbeid og doktorgradsprogram
- styrke den faglige oppfølgingen av det spesialiserte KUF-arbeid/doktorgradsarbeid ved avdelingene
- redusere sårbarhet i Kunsthøgskolens forskningsledelse
- unngå fragmentering av Kunsthøgskolens forskningsledelse på institusjonsnivå

Programrådet mener at modell 1 og modell 2 fremstår mest relevante, med noe overvekt mot modell 2. Modell 3 fremstår mindre relevant.

Det må gjøres et videre arbeid med å konkretisere den lokale forskningsledelsen. Disse scenarier må utvikles nærmere fremover.

4. Forslag til modell

Programrådet viser til ovenstående og anbefaler modell 2.

5 Videre prosess

Følgende prosess anbefales:

- Prorektorstillingen utlyses på styremøte i september
- Modell for lokal forskningsledelse drøftes videre, slik at eventuelle innspill til modellene kan innarbeides.

6. Tabell: Ansvarsområder – forskningsledelse – 3 modeller

	faglige organ	Dagens modell		Modell 1 prorektor		Modell 2 - prorektor, - lokal faglig forsk.ledelse		Modell 3 - prorektor - programansvarlig	
	Nivå 1	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 1	Nivå 2
	endres ikke	rektorat	avdeling	rektorat	avdeling	rektorat	avdeling	rektorat	avdeling
Kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning									
Strategi, kvalitet og etikk i KUF	KUF-utvalg	rektor		pro-rektor		pro-rektor		pro-rektor	
Strategi, kvalitet og etikk i KUF v avdeling			dekan		dekan		lokal fagansv/ forsk.ledelse		dekan
Konferanser om KUF (SAR, ARFhøst oa)		rektor		pro-rektor		(pro-rektor)*	lokal fagansv/ forsk.ledelse	pro-rektor	
Deltagelse i redaksjoner (VIS oa)		rektor		pro-rektor		pro-rektor	lokal fagansv/ forsk.ledelse	pro-rektor	
KUF-uke (planlegging og gjennomføring)		rektor		pro-rektor		(pro-rektor)*	lokal fagansv/ forsk.ledelse	pro-rektor	
Faglig support eksterne KUF-søknader		rektor		pro-rektor			lokal fagansv/ forsk.ledelse	pro-rektor	
Eksterne KUF-søknader (støtte, oppfølging)			dekan		dekan		lokal fagansv/ forsk.ledelse		dekan
Interne KUF-søknader (støtte, oppfølging)			dekan		dekan		lokal fagansv/ forsk.ledelse		dekan
Interne KUF-søknader (vedtak)	KUF-utvalg								
Doktorgradsprogrammet									
Søkere (fordeling av stillinger, infomøte, opptak)		rektor		pro-rektor		pro-rektor		prg.ansv	
Søkere (utlysning av stillinger, innstilling av kandidater)			dekan		dekan		dekan/ lokal forsk.ledelse		dekan
Stipendiater (oppstartsmøte, stipendiatforum oa)		rektor		pro-rektor		pro-rektor*	lokal fagansv/ forsk.ledelse	prg.ansv	
Veiledere og dekaner/lokal avdelingsledelse (veilederseminar oa)		rektor		pro-rektor		pro-rektor		prg.ansv	
Ansvar for stipendiatens veiledning og gjennomføring			dekan		dekan		lokal fagansv/ forsk.ledelse		dekan
Midtveisevalueringer			dekan		dekan		lokal fagansv/ forsk.ledelse		dekan
Årsrapport (fra veiledere, stipendiater)	prg.råd dr.gr.		dekan		dekan		lokal fagansv/ forsk.ledelse		dekan
Bedømmelseskomite (intro komite, spørsmål oa)		rektor		pro-rektor		pro-rektor		prg.ansv	
Forskerskole (styremedlem, ARF, seminar oa)		rektor		pro-rektor		pro-rektor		prg.ansv	
Kvalitetsrapport	prg.råd dr.gr.	rektor		pro-rektor		pro-rektor		prg.ansv	
Doktorgradsmøter (programråd, bedømmelse oa)		rektor		pro-rektor		pro-rektor		pro-rek	

*Pro-rektor har kvalitetsansvar; ** dette kan innebære ulike modeller for lokal forskningsledelse

Vedlegg 1. Bakgrunn

Doktorgradsprogram i kunstnerisk utviklingsarbeid ved Kunsthøgskolen ble vedtatt etablert i styremøte 06.02.2018. Styret vedtok 12.03.2019 at en 100 % stilling som prorektor for kunstnerisk utviklingsarbeid, forskning og doktorgradsprogram (prorektor for forskning) skulle lyses ut. En oppsummering av forskningslederfunksjonen ved Kunsthøgskolen ble utarbeidet i løpet av vårsemestret 2019.¹

Oppsummeringen viser i korthet at det finnes en bred oppslutning omkring at Kunsthøgskolen trenger en samlende person som er ansvarlig for kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning, og det er ingen av respondentene som ikke ønsker at forskningslederfunksjonen skal videreføres. Samtidig siden viser oppsummeringen at det er stor uenighet og uklarhet om hvordan modellen bør være. Det stilles spørsmål om fordelingen av ansvar mellom dekanene/avdelingene og forskningslederfunksjonen, stillingens profil og omfang. I oppsummeringen ble det også stilt krav om at det må gis mer tid og anledning innenfor stillingene for fagansatte til å påta seg veilederrollen med alt det innebærer av deltakelse på seminarer, veilederopplæring og konferanser.

På grunn av disse uenigheter og uklarheter om stillingens profil, omfang og ansvar, ble vedtaket om utlysning – etter avtale med avtroppende rektor Jørn Mortensen og i dialog med påtroppende rektor Måns Wrange – ikke effektivt. Både tidligere og nåværende styre er orientert om dette.

Rektor Måns Wrange har nå startet en prosess for å diskutere og gjøre en ny vurdering om opprettelse av adekvat forskningsledelse ved Kunsthøgskolen. Opprettelsen av en slik rolle og av eventuelle nye faglige organ skal øke faglig og demokratisk involvering og innflytelse på institusjonsnivå og supplere og underbygge Kunsthøgskolens eksisterende faglige organisering på avdelingsnivå. Avdelinger vil fortsatt ha ansvar for forskning, veiledning av doktorgradsstipendiater og utdanning på bachelor- og masternivå innen sine respektive fagfelt slik det er i dag. Det overordnede ansvaret for kvalitet i forskning, kvalitet i utdanning samt for Kunsthøgskolens doktorgradsprogram ligger til rektoratet.

¹ Oppsummeringen er laget av Cecilie Broch Knudsen og er basert på svar og innspill fra institusjonsledelsen, seksjonssjefer, representanter for ansatte i U-F stillinger som har fungert som veiledere for stipendiater eller har sittet i bedømmelseskomiteer, representanter for ansatte i U-F stillinger som har søkt forskningsmidler, representanter for ansatte i U-F stillinger som har deltatt på KUF-ukene, representanter for stipendiatene og dekaner.

Vedlegg 2. Dagens situasjon ved Kunsthøgskolen

Kunsthøgskolens organisasjon for forskning og utdanning kan frem til i dag beskrives slik:

	Forskning, forskerutdanning			Utdanning		
	Organ	Ledelse	Program	Organ	Ledelse	Program
Nivå 1	kuf-utvalg, prog.råd dr.grad	rektor	doktorgrads- program	prorektor		
Nivå 2		dekan	veiledning av stipendiater	programråd	dekan	studieprogram
Nivå 3						

Nivå 1 (øverste faglige nivå):

Kunsthøgskolen har et rektorat, hvor prorektor har et spesielt ansvar for utdanning. Det er ingen egen prorektor for forskning, slik at rektor selv har det ansvaret direkte. Rektor har også det faglige ansvaret for doktorgradsprogrammet sammen med et nyoppnevnt programråd for doktorgradsprogrammet. I en toårsperiode 2017-2019 hadde Kunsthøgskolen en midlertidig ansatt forskningsleder. Stillingen var i rektoratet, slik at det også i denne perioden var rektoratet som hadde det faglige ansvaret for doktorgradsprogrammet.

I tillegg finnes KUF-utvalget som er et faglig organ som har mandat knyttet til kvalitet i kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning (selv om utvalget historisk har begrenset seg til fordeling av forskningsmidler).

Nivå 2 (faglige enheter):

Kunsthøgskolen har avdelinger med dekaner som har ansvar for både utdanning, veiledning av doktorgrads-stipendiater og forskning ved avdelingen. Det er programråd for studieprogrammene ved hver avdeling. Det er ingen kollegiale organ for forskning ved avdelingen. Det er heller ikke fagpersoner på avdelingsnivå som har et spesielt ansvar for forskningen (prodekaner eller liknende).

Nivå 3 (underliggende faglige enheter):

Kunsthøgskolen har ikke et nivå 3 med institutter.

Kunsthøgskolen har ingen forskningssentre eller forskningsgrupper.

Beskrivelse av faglig ledelse på institusjonsnivå (nivå 1)

Dagens modell for faglig ledelse på institusjonsnivå omfatter rektoratet (rektor og prorektor med ansvar for utdanning). Rektor har et KUF-utvalg med mandat på en rekke områder innen forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid, men som i dag primært konsentrerer seg om fordeling av søknader om interne KUF-midler.

Rektor har programansvar for doktorgradsprogrammet og har opprettet et programråd for doktorgradsprogrammet. Pr i dag er programrådet rådgivende og har ikke beslutningsmyndighet ang opptak, gjennomføring og godkjenning av bedømmelse og disputas. Disse beslutninger fattes i dag av rektor og direktør. Rektor har i dag støtte av en prorektor for utdanning, men ikke støtte av en prorektor for forskning eller av en faglig programansvarlig for doktorgradsprogrammet.

Eksempler på faglige beslutninger om forskning og doktorgradsprogram på institusjonsnivå kan være:

- Forskning: Strategi for og kvalitet i forskning; forskningsintegritet og –etikk; forskningsdeling og -formidling (herunder programkomite for Kunsthøgskolens forskningsuke), felles rammeverk for forskning og for eksterne forskningssøknader, felles fordeling av KUF-midler (midler fordeles i dag v KUF-utvalget).
- Doktorgradsprogram: Strategi for og utvikling av doktorgradsprogrammet; veiledersamlinger, felles innspill for utvikling av nasjonal forskerskole, kvalitet i doktorgradsprogram, forslag til budsjett for doktorgradsprogrammet.

Beskrivelse av faglig ledelse på avdelingsnivå (nivå 2)

Til sammenligning er avdelingene i dag satt opp slik:

- Forskning: Dekan samarbeider med fagansatte om avdelingens eksterne forskningssøknader, dekan treffer i øvrig beslutninger om rammer for forskning alene (finnes ikke faglige organ for forskning)
- Doktorgradsstipendiater: Dekan treffer beslutning om utlysning, innstilling til stilling og forslag til hovedveileder. Hovedveileder og medveileder har ansvar for veiledning. Hovedveileder anbefaler stipendiatens oppmelding til sluttbedømmelse, og anbefaler bedømmelseskomite i samråd med dekan
- Utdanning: Dekan vedtar opptak basert på innstilling fra opptakskomite. Dekan vedtar justeringer i studieprogram basert på forslag fra en faglig studieplangruppe. Programråd har ansvar for kvalitet i studieprogrammet og gir faglige råd til dekan om utvikling

Rektor mener at denne organiseringen ivaretar faglig involvering når det gjelder utdanning på avdelingsnivå.

Vedlegg 3. Faglig organisering ved andre universiteter og høyskoler innen fagområdet kunst

Som grunnlag for arbeidet med å vurdere faglig modell for ledelse av forskning og doktorgradsprogram på institusjonsnivå på Kunsthøgskolen er det gjennomført en enkel undersøkelse av faglige organisasjonsmodeller ved enkelte andre universiteter og høyskoler innen fagområdet kunst som – på linje med Kunsthøgskolen - har flere avdelinger og ulike fagfelt og har forskning og doktorgradsprogram i kunstnerisk utviklingsarbeid: Uniarts (Stockholms konstnärliga högskola) Stockholm, Uniarts (Konstuniversitetet) Helsinki, Konstfack Stockholm, University of the Arts London, Zürich University of the Arts, Norges musikkhøgskole, Universitetet i Bergen, fakultet for kunst, musikk og design. Modellene i undersøkelsen skal ikke sees som modeller som kan brukes direkte på Kunsthøgskolens struktur ettersom disse modellene er utviklet utefra institusjonenes forskjellige historiske, kulturelle, organisatoriske og utdanningspolitiske kontekster.

Undersøkelsen viser blant annet disse element:

- forskning: forskningsutvalg, forskningssentre, forskningsgrupper, forskningsledelse
- utdanning: utdanningsutvalg, studieprogram, utdanningsledelse

Undersøkelsen viser en rekke ulike kombinasjoner av disse nivå og element ved de ulike institusjoner. Variasjonen kan være knyttet til ulike institusjonelle behov knyttet til f.eks.:

- organisasjonens størrelse
- fagmiljøenes forskjellighet
- sentralisert vs desentralisert organiseringsprinsipp
- faglig ledelse vs faglige kollegiale organ
- antall ph.d. program

Basert på sonderingen kan det trekkes ut noen eksempler på faglig ledelse, faglige organ og forskningssentre.

Eksempel a:

	Forskning, forskerutdanning			Utdanning		
	Organ	Ledelse	Senter/program	Organ	Ledelse	Program
Nivå 1		(pro)rektor			(pro)rektor	
			felles forskerskole			
Nivå 2		dekan			dekan	
	forskningsutvalg	(pro)dekan	dr.gradsprogram + veiledning	utdanningsutvalg	(pro)dekan	
Nivå 3			forskningssenter forskningsgruppe	programråd		studieprogram

I dette eksemplet er både forskning og utdanning delegert til underliggende nivå (avdeling, fakultet). På dette nivået er det forsknings- og utdanningsutvalg. I tillegg er det et nivå 3, med institutter som har ansvar for å gjennomføre studieprogram og fagspesifikke forskningssentre/forskningsgrupper.

Element av denne organiseringsformen kan finnes ved f.eks. Uniarts Helsinki.

Eksempel b:

	Forskning, forskerutdanning			Utdanning		
	Organ	Ledelse	Senter/program	Organ	Ledelse	Program
Nivå 1	forskningsutvalg institusjon	prorektor		utdanningsutvalg institusjon	prorektor	

Nivå 2	forskningsutvalg avdeling	dekan (pro)dekan	(forskningssentre, tverrfaglige) dr. gradsprogram	utdanningsutvalg avdeling	dekan (pro)dekan
Nivå 3			forskningssentre, dr.gradsveiledning	programråd	studieprogram

I dette eksemplet har både institusjons- og fakultetsnivå utvalg for utdanning og forskning. På nivå 2 er det både fakulteter og forskningssentre og faglig ledelse av forskning (prodekan eller tilsvarende). I tillegg er det institutter på nivå 3, som har ansvar for å gjennomføre studieprogram og evt. som har forskningssentre. Element av denne typen organisering kan fines ved f.eks. UiB/fakultet for kunst, musikk og design, Zürich University of the Arts og University of the Arts London.

Eksempel c:

	Forskning, forskerutdanning			Utdanning		
	Organ	Ledelse	Senter	Organ	Ledelse	Program
Nivå 1	forskningsutvalg	prorektor	forskningssentre dr.gradsprogram	utdanningsutvalg, programråd	(pro)rektor	
Nivå 2		leder forsknings- område (prof)	forskningsgruppe dr.gradsveil.		dekan	studieprogram
Nivå 3						

I dette eksemplet er det et felles forskningssenter for forskning og doktorgradsprogram på nivå 1, mens utdanning og forskning innen fagspesifikke felt er organisert på nivå 2. Det er ikke faglige organ eller forskningssentre på nivå 2. Det er ikke et eget nivå 3.

Element av denne organisasjonsformen kan finnes ved Uniarts Stockholm.

4. Modeller for Kunsthøgskolen

Som nevnt innledningsvis er det Kunsthøgskolens avdelinger som har ansvar for forskning, veiledning av doktorgradsstipendiater og utdanning på bachelor- og masternivå innen sine respektive fagfelt, mens det overordnede ansvaret for kvalitet i forskning, kvalitet i utdanning og for doktorgradsprogrammet ligger til rektoratet.

Diskusjon om aktuelle modeller for forskningsledelse og faglige organ for forskning og doktorgradsprogrammet har som mål at øke den faglige og demokratiske involveringen og innflytelsen på institusjonsnivå og supplere og underbygge denne organiseringen. Beslutninger som i dag fattes på avdelingsnivå skal fortsatt fattes på avdelingsnivå.

Rektor anbefaler at rollen som prorektor for forskning på institusjonsnivå avklares først. Det betyr at diskusjon om konkrete modeller for eventuelle faglige organ på institusjonsnivå (mandat og antall organ oa.) ikke vurderes nærmere i denne omgang, men i en etterfølgende prosess, når rollen som prorektor er avklart.

